

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Milana Taubera, soudce Vadima Hlavatého a soudkyně Pavly Klusáčkové ve věci

žalobce: **P. D.**
bytem X
zastoupený advokátem JUDr. Emilem Flegelem
se sídlem K Chaloupkám 3170/2, Praha 10

proti
žalovanému: **Policejní prezidium České republiky**
se sídlem Strojnická 935/27, 170 89 Praha 7

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného

takto:

- I. Určuje se, že zásah Policejního prezidia České republiky spočívající v tom, že dne 16. 5. 2024 byla od žalobce vybrána kauce ve výši 4 000 Kč, o čemž bylo vydáno potvrzení z téhož dne, č. j. PPR-25746/PŘ-2024-990441, byl nezákonný.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku na náhradě nákladů řízení 10 228 Kč, a to do rukou jeho zástupce JUDr. Emila Flegela, advokáta.

Odůvodnění:

Obsah žaloby

1. Žalobce se podanou žalobou domáhal toho, aby soud určil, že zásah žalovaného spočívající v tom, že dne 16. 5. 2024 vybral policista od žalobce kauci ve výši 4 000 Kč dle § 124a odst. 3 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů, k čemuž vydal potvrzení o vybrání (převzetí) kauce z téhož dne, č. j. PPR-25746/PR-2024-990441, byl nezákonný.
2. Žalobce v žalobě uvedl, že v potvrzení o vybrání kauce není uvedeno bližší odůvodnění důvodu vybrání kauce a pro její vybrání ani neexistoval zákonný důvod. Není označen ani správní orgán příslušný k vedení řízení o přestupku, neboť v příslušném řádku je vypsáno „Havlíčkův Brod“, což je pouze název obce.
3. V potvrzení o vybrání kauce je v části „*Důvod vybrání kauce (zvolené označte křížkem)*“ zaškrtnuto „*b) Vymáhání uložené pokuty by bylo spojeno s nepřiměřenými náklady, popřípadě nebylo vůbec možné*“. V části „*Bližší odůvodnění včetně stručného popisu skutku, na jehož základě k výběru kauce došlo, s označením místa a času spáchání tohoto skutku*“ je uvedeno „*Výše uvedený řidič dne 16. 5. 2024 v 09:05 hod. na dálnici D1 km 104, směr Praha, řídil OA WV Caddy, RZ: X, překročil nejvyšší dovolenou rychlost mimo obec 130 km/h, naměřeno 161 km/h, po odečtu odchylky měřicího zařízení 156 km/h. Je podezřelý z porušení § 18/3 a tím spáchání přestupku ust. § 125c/1(f)4 z. č. 361/2000 Sb. S přestupkem nesouhlasil.*“.
4. V potvrzení o vybrání kauce je tedy popsáno pouze přestupkové jednání. Zcela absentuje odůvodnění, proč policista dospěl k závěru, že vymáhání uložené pokuty by bylo spojeno s nepřiměřenými náklady, popřípadě by nebylo vůbec možné. Bez toho nelze přezkoumávat ani důvodnost uložení kauce, ani její výši, která je proto svévolná.
5. Při výběru kauce není přípustné, aby si policista vytvořil zobecňující odůvodnění, které bude využívat ve všech případech. Jak plyne z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 2. 2014, č. j. 4 Aps 9/2013-48, v potvrzení o vybrání kauce musí být uvedeno „*srozumitelné a okolnostem věci odpovídající stručné vyjádření, v čem policista spatřuje důvodné podezření, že se řidič motorového vozidla podezřelý ze spáchání přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích bude vyhýbat přestupkovému řízení*“. Dle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 9. 2015, č. j. 5 As 104/2015-44, „*[d]ůvody, které vedly policistu k výběru kauce, musí být řidiči sděleny a řádně (tj. dostatečně konkrétně, byť stručně) uvedeny na příslušném potvrzení o převzetí kauce [...]*“.

Vyjádření žalovaného

6. Žalovaný navrhl žalobu zamítnout, přičemž úvodem odkázal na správní spis a shrnul průběh událostí vedoucích k vybrání kauce. Žalobci bylo na místě sděleno podezření ze spáchání přestupku, žalobce nesouhlasil s jeho řešením v příkazním řízení na místě, proto byl vyzván k podání vysvětlení, při němž uvedl, že s přestupkem nesouhlasí a více se nehodlá vyjadřovat.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

7. Žalobce byl na místě policistou poučen o důvodech pro vybrání kaucí: žalobce nesouhlasil s řešením přestupku v příkazním řízení na místě, nesouhlasil s přestupkem, nehodlal se k věci vyjadřovat, je cizím státním příslušníkem, který nemá na území České republiky trvalý pobyt ani doručovací adresu, též zde nemá jakýkoli majetek, účet a nepobírá mzdu. Vymáhání uložené pokuty by tudíž bylo spojeno s nepřiměřenými náklady, popřípadě by nebylo vůbec možné. Tyto důvody policista následně popsal v úředním záznamu, ve kterém dále uvádí, že „[d]le posledního sdělení statistiky Celní správy ČR o přehledu neuhrazených nedoplatků zahraničními subjekty jsou subjekty ze Slovenské republiky třetí nejčastější v počtu neuhrazených nedoplatků v ČR“.
8. Žalovaný shodně s žalobcem citoval rozsudek sp. zn. 4 Aps 9/2013 (a jemu předcházející rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 11. 11. 2013, č. j. 52 A 55/2013-45). Akcentoval, že vedle potvrzení o vybrání kaucí lze vycházet i z jiných podkladů, z nichž lze zjistit okolnosti uložení kaucí, např. oznámení o přestupku, úřední záznamy, svědecké výpovědi či zvukové, obrazové nebo jiné nahrávky. Na vymezení důvodů vybrání kaucí nelze klást nároky vycházející z požadavků na odůvodnění správního rozhodnutí dle § 68 odst. 3 správního řádu. Z rozsudku sp. zn. 52 A 55/2013 pak vyplývá, že je třeba přihlížet k chování přestupce, přičemž žalobce v daném případě nespolupracoval, dále z tohoto rozsudku plyne důraz na doložení důvodů pro výběr kaucí, které ani nemusí být zachyceny v potvrzení o vybrání kaucí.
9. Žalovaný podotkl, že značná část pokut dle zákona o silničním provozu není vymožená, zvláště jedná-li se o cizince. Policie přitom má přístup do evidence nedoplatků orgánů celní správy (CEPAN), včetně dotčeného policisty.
10. Ohledně námitky, že v potvrzení o vybrání kaucí není uveden správní orgán příslušný k vedení řízení o přestupku, žalovaný poznamenal, že v oznámení přestupku sepsaném policistou s žalobcem je uvedeno označení správního orgánu „ORP Havlíčkův Brod“.
11. Pokud jde o odůvodnění výše kaucí, žalovaný odkázal na to, že za přestupek dle § 125c odst. 1 písm. f) bodu 4 zákona o silničním provozu lze dle § 125c odst. 5 téhož zákona uložit pokutu od 2 000 Kč do 5 000 Kč. Výše kaucí tak odpovídá § 124a odst. 1 zákona o silničním provozu.

Další vyjádření

12. V replice žalobce uvedl, že důvod pro vybrání kaucí spočívající v tom, že žalobce je občanem Slovenské republiky, není v potvrzení o vybrání kaucí uveden. Ostatně pouhá cizí státní příslušnost řidiče důvod k vybrání kaucí nezakládá. Nadto rámcové rozhodnutí Rady 2005/214/SVV uplatňuje zásadu vzájemného uznávání peněžitých trestů a pokut, vymáhání pokuty by tedy nemohlo být spojeno s nepřiměřenými náklady.
13. Pokud se žalovaný odvolává na údajná poučení, sdělení či vyjádření policistů směrem k žalobci na místě, žalobce opáčil, že nad rámec údajů obsažených v potvrzení o vybrání kaucí mu na místě nic sděleno nebylo, nebyl poučen a žalovaný svá tvrzení neprokázal. Není přípustné, aby důvody výběru kaucí byly uvedeny jen v úředním záznamu, v něm lze pouze rozvíjet důvody již uvedené v potvrzení o vybrání kaucí. Důvod pro vybrání kaucí nelze uvádět až ve vyjádření k žalobě.

Posouzení žaloby soudem

14. Soud vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době zásahu [§ 87 odst. 1 část věty za středníkem zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“)]. Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

15. Soud rozhodl bez jednání, jelikož žalobce s takovým postupem výslovně souhlasil a žalovaný na výzvu soudu podle § 51 odst. 1 s. ř. s. nereagoval.
16. Po posouzení věci dospěl soud k závěru, že žaloba je důvodná.
17. Podle § 124a odst. 1 zákona o silničním provozu *policista je při dohledu na bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích oprávněn vybrat kauci v rozmezí od 3 500 Kč do 50 000 Kč od řidiče, který je podezřelý ze spáchání přestupku podle tohoto zákona, je-li důvodné podezření, že se bude vyhýbat řízení o přestupku nebo že by případné vymáhání uložené pokuty bylo spojeno s nepřiměřenými náklady, popřípadě nebylo vůbec možné.*
18. Podle § 124a odst. 3 zákona o silničním provozu *při výběru kauce policista poučí řidiče o účelu vybrání kauce a podmínkách jejího vrácení a vystaví ve 3 vyhotoveních písemné potvrzení o vybrání kauce, ve kterém musí být uveden důvod vybrání kauce, její výše a správní orgán, který je příslušný k vedení řízení o přestupku.*
19. Soud považuje za důvodnou stěžejní námitku žalobce, že v potvrzení o vybrání kauce není dostatečně uveden důvod jejího vybrání.
20. Soud ve shodě s žalobcem konstatuje, že se odůvodnění vybrání kauce v potvrzení omezuje na popis přestupku zakončený tím, že žalobce s přestupkem nesouhlasil. Ve vyjádření k žalobě žalovaný sdělil, že žalobce je cizím státním příslušníkem, který nemá na území České republiky trvalý pobyt ani doručovací adresu, též zde nemá jakýkoli majetek, účet a nepobírá mzdu, přičemž značná část pokut dle zákona o silničním provozu není vymožena, zvláště jedná-li se o cizince; subjekty ze Slovenské republiky jsou v rámci zahraničních subjektů na třetím místě v počtu neuhrazených nedoplateků. Tyto skutečnosti byly obsaženy v úředním záznamu ze dne 17. 5. 2024, č. j. PPR-25746-1/PR-2024-990441. Potvrzení o vybrání kauce ve svém odůvodnění však neuvádí nic o státní příslušnosti žalobce a s tím spojených problémech při vymáhání pokut u cizinců.
21. Oba účastníci poukazovali na rozsudek sp. zn. 4 Aps 9/2013. Ten akceptoval, bylo-li jako důvod pro vybrání kauce v potvrzení uvedeno: „*Z chování, jednání a vystupování řidiče na místě jsem pojal důvodné podezření, že se řidič bude vyhýbat správnímu řízení.*“. Soud nezpochybňuje výchozí myšlenku dotčeného rozsudku, že na institut kauce nelze klást obdobné požadavky jako na odůvodnění rozhodnutí ve smyslu § 68 odst. 3 správního řádu a že lze vedle potvrzení o vybrání kauce vycházet i z jiných podkladů, z nichž lze zjistit okolnosti uložení kauce.
22. Judikatura navazující na dotčený rozsudek ho ovšem koriguje v tom směru, že není přípustné, aby důvody výběru kauce byly uvedeny jen v úředním záznamu či oznámení o podezření ze spáchání přestupku a v potvrzení o výběru kauce zcela absentovaly. To vyplývá z žalobcem odkazovaného rozsudku sp. zn. 5 As 104/2015, nebo např. z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 10. 2015, č. j. 9 As 150/2015-43, a z v nich citované judikatury. Soud z ní vyzdvihuje rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 4. 2015, č. j. 4 As 47/2015-34, jenž obsahuje výše citovanou korekci. Nejsou-li tedy důvody pro vybrání kauce dostatečně určité, byť třeba jen stručně a v hrubých obrysech zachyceny v potvrzení o vybrání kauce, nelze je *ex post* doplňovat až v úředním záznamu (bod 24 rozsudku sp. zn. 9 As 150/2015). Nutno dodat, že nesouhlas s přestupkem a odmítnutí podpisu nemůže odůvodnit vybrání kauce (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 2. 2015, č. j. 7 As 273/2014-32, Sb. NSS 3216/2015).

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

23. Vzhledem k právě uvedenému neobstojí obrana žalovaného, že důvody pro vybrání kauce byly uvedeny v úředním záznamu. Soud by k tomuto úřednímu záznamu a tam uvedenému podrobnějšímu odůvodnění mohl přihlédnout jen tehdy, pokud by potvrzení o vybrání kauce obsahovalo dostatečně určité, byť třeba jen stručně a v hrubých obrysech uvedené důvody pro vybrání kauce, což není v daném případě splněno. Jediný konkrétní důvod pro vybrání kauce v potvrzení je nesouhlas s přestupkem. Tento důvod ze své povahy není dostačující. V úředním záznamu uvedenou okolnost, že je žalobce cizinec, přičemž s cizinci jsou spojeny obtíže při vymáhání pokut, pak rozhodně nelze považovat za rozvíjení důvodu spočívajícího v nesouhlasu s přestupkem. Lze dodat, že danou vadu odůvodnění nelze zhojit ani ve vyjádření k žalobě (srov. analogicky rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 12. 2008, č. j. 8 Afs 66/2008-71).
24. Pokud pak jde o odůvodnění výše kauce, s ohledem na výše uvedené, tj. absenci odůvodnění ve vztahu k tomu, zda měla být kauce vůbec vybrána, není zapotřebí se touto otázkou zabývat; ostatně ani k výši kauce neobsahuje potvrzení o vybrání kauce žádné odůvodnění.
25. Jelikož soud výše dospěl k závěru, že v potvrzení o vybrání kauce není coby důvod uvedeno, že žalobce je cizinec a že z toho plynou problémy při vymáhání pokut, je rovněž bezúčelné zaobírat se argumentací žalobce rámcovým rozhodnutím Rady 2005/214/SVV.
26. Závěrem soud pro úplnost poznamenává, že co se týče označení správního orgánu příslušného k vedení řízení o přestupku, to sice není v potvrzení o vybrání kauce přesné, neboť je uvedena pouze obec, leč jedná se o marginální a formální nedostatek, který by na zákonnost postupu žalovaného neměl vliv. Správní orgán příslušný k vedení řízení o přestupku lze (typově) snadno dovodit, neb je dán zákonem. Jde tedy spíše o informativní údaj, na rozdíl od náležitého uvedení důvodů pro vybrání kauce, které je podstatné pro zákonnost tohoto postupu.

Závěr

27. S ohledem na shora uvedené soud shledal žalobu důvodnou a podle § 87 odst. 2 s. ř. s. rozhodl tak, že zásah žalovaného byl nezákonný.
28. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Jelikož byl žalobce ve věci zcela úspěšný, uložil soud žalovanému zaplatit mu náhradu nákladů řízení. Náklady žalobce představuje zaplacený soudní poplatek ve výši 2 000 Kč a náklady zastoupení advokátem, kterému náleží odměna stanovená dle § 6 odst. 1, § 7 a § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb, ve výši 3 100 Kč a paušální náhrada hotových výdajů stanovená dle § 13 odst. 4 téže vyhlášky ve výši 300 Kč za každý ze dvou úkonů právní služby (převzetí a příprava zastoupení, písemné podání nebo návrh ve věci samé – žaloba) a dále náhrada za daň z přidané hodnoty v sazbě 21 % ve výši 1 428 Kč. Soud nepřiznal náhradu za repliku, neboť nepřinášela žádné nové, pro posouzení věci podstatné skutečnosti. Celkem tak náklady řízení činí 10 228 Kč.

Poučení:

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 30. října 2024

Milan Tauber v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.